

Uchwała nr 1/2022

Zespołu do spraw oceny ryzyka zagrożeń dla zdrowia lub życia ludzi związanych z używaniem nowych substancji psychoaktywnych

z dnia 8 czerwca 2022 r.

Na podstawie art. 18a ust. 1 oraz art. 18b ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałaniu narkomanii* (Dz.U.2020.2050 ze zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1

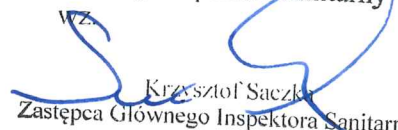
Rekomenduje się umieszczenie substancji **α -PHiP** (α -pirolidynoizohexanofenon) w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 sierpnia 2018 r. *w sprawie wykazu substancji psychotropowych, środków odurzających oraz nowych substancji psychoaktywnych* (Dz.U.2021.406 ze zm.) jako substancji psychotropowej grupy **II-P**.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

Przewodniczący Zespołu

Główny Inspektor Sanitarny

Krzysztof Sączko
Zastępca Głównego Inspektora Sanitarnego

Raport z analizy ryzyka zagrożeń dla zdrowia lub życia ludzi związanych z używaniem substancji pod nazwą α -PHiP/ α -pirolidynoizohexanofenon

1. Faktyczny lub względny potencjał nadużywania

Na podstawie dostępnych danych można twierdzić, że zażycie α -PHiP może powodować niekorzystne skutki dla zdrowia i życia ludzi.

α -PHiP działa jako inhibitor wychwytu zwrotnego noradrenaliny i dopaminy^{1,2}, prawdopodobnie działa również jako lekki inhibitor wychwytu zwrotnego serotoniny. Przedmiotowa substancja działa przede wszystkim na receptory dopaminy, jednak efekty które wywołuje są czasami porównywalne przez użytkowników z substancją α -PVP.

Opisane przez użytkowników na forach internetowych progowe dawki tej substancji obejmują zakres 1-5 mg, małe: 2-15 mg, typowe: 10-30 mg, wysokie: 20-50 mg oraz bardzo wysokie dawki charakteryzują się na poziomie 100-150 mg, a nawet osiągają 500 mg^{1,4}.

Substancja jest podawana doustnie, donosowo i przez wdychanie par, a czas oddziaływania jest zależny od drogi podania. Efekt działania psychotropowego po podaniu doustnym tej substancji pojawia się z opóźnieniem w porównaniu do substancji α -PVP. Stąd istnieje ryzyko przyjęcia kolejnej dawki zanim pierwsza zacznie wywierać efekty oczekiwane przez użytkownika. Ryzyko przedawkowania w przypadku tej substancji jest więc zwiększone i stanowi niebezpieczeństwo dla życia i zdrowia¹.

2. Psychiczny lub fizjologiczny potencjał uzależniający

Syntetyczne katynony, w tym α -PHiP są związkami o działaniu psychoaktywnym, stymulującym ośrodkowy układ nerwowy.

Długotrwałe stosowanie nowych środków psychostymulujących powoduje zmiany adaptacyjne w ośrodkowym układzie nerwowym, które prowadzą do pojawienia się takich zjawisk jak rozwój tolerancji i uzależnienia fizycznego wraz z objawami abstynencji³.

Związek α -PHiP jest bardzo silnie uzależniający. Pierwsze objawy działania związku to poprawa nastroju, euforia i łagodna stymulacja. W porównaniu do α -PVP działanie α -PHiP jest podobne, lecz krótsze.

3. Ryzyko lub potencjalne ryzyko zdrowotne (toksyczność ostra, długotrwałe używanie, zdrowie publiczne)

Na podstawie dostępnych informacji można wnioskować, że mechanizm działania α -PHiP jest zasadniczo podobny do innych analogów syntetycznych katynonów. Substancje te mogą potencjalnie wywoływać objawy zespołu sympatykomimetycznego, takie jak pobudzenie, stymulacja, rabdomioliza, tachykardia, zwężenie naczyń krwionośnych i przyspieszenie akcji serca, a także hipertermia.

Ponieważ efekt działania α -PHiP po przyjęciu doustnym pojawia się z dłuższym opóźnieniem (30-60 min.) w porównaniu do α -PVP (2-20 min.)^{1,2}, w wielu przypadkach istnieje ryzyko przypadkowego przedawkowania, prowadzącego nawet do śmierci. Osoba przyjmująca α -PHiP, przy braku szybkiego działania, sięga po kolejną dawkę. Powoduje to kumulację związku, nasilenie efektów oddziaływania, co w konsekwencji może prowadzić do śmierci.

Do działań niepożądanych należą m.in. bezsenność, nudności, szczękoscisk, zwężenie naczyń krwionośnych, nadmierna potliwość, brak apetytu i pragnienia, podniesienie tętna oraz temperatury ciała, choroby serca, nadwrażliwość na światło, paranoje, omamy, psychozy, depresja³.

W 2020 r. Adamowicz i wsp.² opublikował pracę o pierwszym śmiertelnym zatruciu α -PHiP. W materiale sekcyjnym stwierdzono poziomy stężenie α -PiHP we krwi, moczu i żółci, które wynosiły odpowiednio 69 ng/ml, 2072 ng/ml, 341 ng/ml. Stężenie α -PiHP w pozostałych poddanych badaniom tkankach zawierało się w granicach 7-478 ng/g.

W 2022 r. Zawadzki i wsp.⁵ opublikował pracę o poważnym zatruciu po wypaleniu mieszaniny 4-fluoroizobutyrylofentanylu i α -PHiP.

Na podstawie przedstawionych informacji można twierdzić, że zażywanie α -PHiP stanowi zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi.

4. Rozpowszechnianie używania

Po raz pierwszy substancja α -PHiP została zidentyfikowana w Polsce pod koniec 2016 r. (dwukrotnie). W ramach prowadzonych przez Policję spraw w zakresie przestępstw narkotykowych substancja α -PHiP była wielokrotnie ujawniana i zabezpieczana. W pierwszej połowie 2017 r. zgłoszono 62 przypadki identyfikacji o łącznej wadze 176,75 g. Zgodnie

z danymi z roku 2020 Policja skonfiskowała 2,4 kg α -PHiP, natomiast do końca listopada 2021 roku zabezpieczono ponad 32,5 kg tej substancji. To ponad 13-krotny wzrost rok do roku. Substancja α -PHiP została zidentyfikowana w 2021 r. 209 razy, natomiast tylko w I kwartale 2022 r. 70 razy^{6 7}.

W Europie substancja α -PHiP po raz pierwszy została zidentyfikowana w grudniu 2016 r⁸. w Słowenii. Do chwili obecnej została również zidentyfikowana w Szwecji, Wielkiej Brytanii, Estonii, na Węgrzech i Łotwie⁹. Substancja α -PHiP jest kontrolowana w Niemczech, na Węgrzech. Zgodnie z raportem EMCDDA (Europejskiego Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii) 2020, syntetyczne katynony stanowiły największą grupę przechwyconych nowych substancji psychoaktywnych¹⁰.

Na podstawie uchwały Zespołu nr 8/2017 z dnia 14 września 2017 r. substancja α -PHiP została ujęta w wykazie nowych substancji psychoaktywnych załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 sierpnia 2018 r. w sprawie wykazu substancji psychotropowych, środków odurzających oraz nowych substancji psychoaktywnych¹¹.

5. Dostępność

Substancja α -PHiP sprzedawana jest w sklepach internetowych „Research chemicals”. Może być sprzedawana w postaci białego, beżowego lub różowego proszku lub w postaci tabletek. Przedmiotowa substancja jest oferowana pod nazwą „Funky”, „A-PiHP”.

W sklepach internetowych cena za 1 g substancji α -PHiP wynosi ok 35 zł. Substancja jest dostępna w ilościach hurtowych.

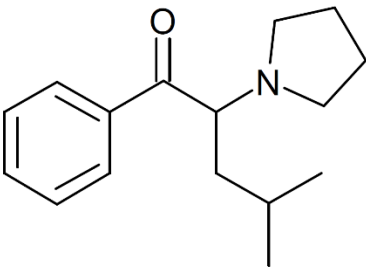
Z dużym prawdopodobieństwem można stwierdzić, że łatwy dostęp do substancji α -PHiP wiąże się z ryzykiem wystąpienia poważnych zagrożeń dla zdrowia i życia użytkowników.

6. Charakter chemiczny substancji

Syntetyczne katynony są chemicznie spokrewnione z katynonem, który jest występującym naturalnie środkiem pobudzającym z rośliny czuwaliczki jadalnej (*Catha edulis*).

α -PHiP jest substancją psychoaktywną i należy do grupy syntetycznych katynonów. α -PHiP jest izomerem łańcuchowym α -PHP^{1 12} (występuje w załączniku nr 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii jako substancja psychotropowa grupy II-P). α -PHiP jest też izomerem pozycyjnym pirowaleronu (występuje w załączniku nr 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii jako

substancja psychotropowa grupy IV-P). Ponadto jest on strukturalnie powiązany z alfa-PVP (występuje w załączniku nr 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii jako substancja psychotropowa grupy II-P).

Nazwa IUPAC	1-fenyl-4-metylo-2-(pirolidyn-1-ylo)pentan-1-on
Synonimy	α -PHiP, α -pirolidynoizoheksanofenon, alfa-PHiP, α -PiHP, 4-Me-PVP, 4'M-PVP
Wzór strukturalny	
Wzór sumaryczny	C ₁₆ H ₂₃ NO
Masa molowa	245.366 g/mol
Numer CAS:	2181620-71-1

Mając na uwadze powyższe, Zespół ds. oceny ryzyka zagrożeń dla zdrowia lub życia ludzi związanych z używaniem nowych substancji psychoaktywnych w dniu 8 czerwca 2022 r. podjął uchwałę rekomendującą umieszczenie substancji α -PHiP w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 sierpnia 2018 r. w sprawie wykazu substancji psychotropowych, środków odurzających oraz nowych substancji psychoaktywnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 406) jako substancję psychotropową grupy II-P.

Bibliografia:

1. ChemiSIT, www.chemisit.pl/baza-wiedzy/pirrolidinoizoheksanofenon-pihp.
2. Adamowicz P., Jurczyk A., Gil D., Szustowski S., "A case of intoxication with new cathinone derivative α -PiHP - A presentation of concentrations in biological specimens", *Legal Medicine* 42 (2020) 101626.
3. Wojcieszak J. Związki psychostymulujące, [w:] „Dopalacze” i leki OTC – nowi gracze na scenie związków psychoaktywnych, Zawilska JB, Andrzejczak D, Wojcieszek J (red.) PAN – Uniwersytet Medyczny w Łodzi, Warszawa-Łódź 2016: 45-72.
4. TripSit, www.drugs.tripsit.me/a-pihp.
5. Zawadzki M., Wachetko O., Tusiewicz K., Szpot P. " Severe poisoning after smoking a mixture of 4-fluoroisobutyryl fentanyl (4-FiBF) and alpha-pyrolidinoisohexaphenone (α -PiHP)", *Journal of Forensic and Legal Medicine* 85 (2022), 102287.
6. Dane o wykryciu substancji-Ministerstwo Sprawiedliwości, DLPK-I.070.63.2021, 5 stycznia 2022.
7. GIS, Dane celno-skarbowe i dane gromadzone na mocy art. 44c ust. 11 ustawy z dnia 29 lipca o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.2020.2050 ze zm.).
8. Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii, EU-EWS-RCS-FN-2016-026, (2016).
9. Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii, EWS, (2022).
10. Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii. *European Drug Report 2020: Trends and Developments*, (2020) https://www.emcdda.europa.eu/-/system/files/publications/13236/TDAT20001ENN_web.pdf.
11. Uchwała nr 8/2017 Zespołu ds. oceny ryzyka zagrożeń dla zdrowia i życia ludzi związanych z używaniem nowych substancji psychoaktywnych z dnia 14.09.2017.
12. PubChem, www.pubchem.ncbi.nlm.nih.gov/compound/alpha-Pyrrolidinopropiophenone.